

I. HHA á Handilsskúlanum á Kambsdali. Mynd: Jens Kristian Vang

tað hevur snúð seg um at draga næmingarnar inn so nógv sum gjørligt. Eg havi lagt dent á at varðveita tónan, málbúnan og stílin hjá næmingunum í endaliga úrslitinum. Eg havi tikið kjarnuna burtur úr tí, sum tey hava skrivað og síðani evnað alt til eina heild. Tað sæst týðiliga, at tað eru ung-fólk, ið hava gjørt arbeiðið. Teksturin er lættur og fangar beinanvegin, sigur Susanne Barding.

Ti eru Mikala Poulsen og Esben Jacobsen samd í.

- Vit hava eina óðrvísi áskoðan á Føroyar enn eldri fólk. Faldarin er óhátíðarligur og skemtiligur í støðum. Vit eru meiri opin, tora betur at siga nokur ting, og hava tí tikið ymiskt fram, sum eldri fólk ikki høvdu gjørt. Hetta arbeiðið hevur gjørt, at vit eru farin at hugsa um ymiskt, sum vit als ikki góvu okkum far um áðrenn. Og nú vita vit veruliga, hvussu stórt arbeiði liggur aftanfyri, tá ið ein faldari verður gjørdur.

Tey fóru til verka nakað fyrri júl, og nú er faldarin komin so mikið langt, at hann verður prentaður. Hann verður prentaður á føroyskum, danskum og enskum. Næmingarnir hava eisini verið við til at týða við góðari hjálp frá lærarunum. Óli Petersen hevur gjørt tekningar til faldaran

Myndatekstur: Mikala Poulsen og Esben Jacobsen úr I. HHA á Handilsskúlanum. Mynd: Jens Kristian Vang

Ein øðrvísi, óhátíðarlig mynd av føroyinginum

Nitjan handilsskúlanæmingar hava í einum faldara fyrri Ferðaráð Føroya sett orð á, hvat ein týpiskur føroyingur er. Og sambært teimum er føroyingurin eitt nú ein, ið hevur ein spakføran kropsburð, dāmar væl slatur, drekkur ella snakkar um tey, sum drekka, sigur nógvið fáum orðum, og kemur vanliga ov seint

TURID KJOLBRO

Næmingarnir í I. HHA á Handilsskúlanum á Kambsdali hava saman við lærara teirra í lærugreinini samtíðarsøga við mentan gjørt ein øðrvísi faldara til útlendska ferðamannin um føroyska mentan. Ikki ein faldara um okkara mál, kvæði, búna, forgripir og søgu. Men ein faldara um føroyskan livihátt, siðir og lógir, ið hóast tær ikki eru niðurfelddar á pappir, hava eins stórt gildi sum um tær vóru tað. Við øðrum orðum ein kunning

um, hvussu føroyingurin er, og hvat hann er upptikin av.

Tað er Ferðaráð Føroya, ið hevur vent sær til flokkin á Kambsdali, og flokkurin hevur fingið rættiliga friar teymar at gera faldaran. Ferðavinna er í stóran mun mentunarskipti millum fólkaslog og mentanir, og tí er tað av týdningi at upplýsa. Ferðaráðið metir, at tað er umráðandi at útlendsk ferðafólk verða kunnað um føroyska mentan á henda hátt, tí misskiljingar spyrjast ofta burtur úr, tá ið ferðafólkini ikki kenna okkara siðir og

óskrivaðu lógir.

- Tað er stuttligt og áhugavert at vera við í eini tilfari verkætlan. Í byrjanini var tað ógvuliga ringt at fáa nakað niður á pappir, tí tað er ringt at seta orð á, hvat ein føroyingur er, hvussu ein føroyingur hugsar, og hvat føroysk mentan er, tá ið tað kemur til tað gerandisliga. Tú skalt veruliga leggja havið á blot fyrri at kunna siga nakað um, hvat ein føroyingur er og hvat Føroyar eru í tínum hugaheimi. Meningarnar eru rættiliga ymiskar, tí vit

eru ymisk. Hetta hevur verið lærufríkt, og vit hava gjørt nakað sum sæst aftur, siga Mikala Poulsen og Esben Jacobsen úr I. HHA á Handilsskúlanum.

Øll við allan vegin

Teir nitjan næmingarnir hava hvør í sínum lagi skrivað um ymsu evnini á smáum seðlum, ið síðani eru latnir læranum. Susanne Barding, lærari, hevur so havt til uppgávu at samanskriva alt tilfarið.

- Verkætlanin hevur verið eitt pedagogiskt arbeiði, har

Brot úr faldaranum

Hvat eru Føroyar?

Alment eru Føroyar „ein sjálfstýrandi tjóð í danska ríkinum“ - hvat tað so enn er. Hvussu kann ein sjálfstýrandi tjóð vera í einum øðrum ríki? Men vit eru so ein partur av tí danska ríkisfelagsskapinum, ið eisini fevnir um Grønland.

Hvat eru Føroya hjá okkum?

Lat okkum hava ein „brainstorm“ (vit eru serfrøðingar í stormum). Tað kann sigast stutt: Hja okkum eru Føroyar ALT! Tær eru okkara land, okkara røtur, náttúra og mentan. Tær eru okkara móðurmál, okkara trúgv, tær eru vakrar. Og vit eiga tær

saman við fólk, sum í flestu færum hugsa og tosa sum vit, líkjast okkum, ganga sum vit, standa sum vit (ofta hendur í lumma, men tað kemst nokk av kuldanum). Tað er tað, ið ger okkum til føroyingar, gevur okkum samleika.

Tann longra frágreiðing

Her eru eisini tekkiligar damur, men tíverri ov fáar av teimum, tí í Føroyum er undirskot av kvinnum, og tí nógvið piparsveinar.

Men hvat er so mentan? Vit taka ikki klókkuna í so stórum álvara. Føroyingar koma sum oftast ov seint.

Tað er ein partur av okkara mentan. Og eitt annað: Vit ganga ikki inni í skóm. Vit seta teir í durunum.

Smá viðurskipti eru góð (...men ikki altíð)

Øll vita alt um hvør annan. Ella næstan alt. Og fyrri at fáa tað síðsta við, slatra tey eitt síndur, men slatur er eisini tíðindi, ha? Tað er gott, at tað er samanhald, og ein kennir seg næstan ongantíð einsamallan. Men tað kann eisini vera óheppið, um ein ger okkurt, sum hini ikki skulu vita, tí so frættist tað kortini. Vit kenna hvør annan væl og hava somu bakgrund, serliga vit, sum búgva á bygd. Tí sussa vit ikki so

nógvið, sum tey í býnum gera.

Ein ramma - fleiri myndir

Vit siga altíð okkurt um hini, og munir eru góðir at arga við. Í eini bygd eta tey ov nógvar rosir, og í eini aðrari eru konurnar stórar og sterkar. Bygdar fólk siga, at tey í býnum eru snobbut og stolt, og øvut siga býarfólk, at bygdar fólk eru gamaldags og óinteressant.

Tað superføroyska

Vit fjala ikki, at okkum dāmar Føroyar og tað føroysku mentanina. Tað er m. a. vit, ið skulu bera hana áfram, og vit eru ikki mong um tað. Tí verja vit hana og royna á

haldandi at bera tað gamla við inn í tað nýggja. Nýggi føroysk orð verða alla tíðina gjørd. „Computer“ eitur telda.

Føroyski maturin

Og vit eta á okkara egna máta. Nógvið føroyskur matur er ikki egnaður til knív og gaffil, tí taka vit fellikníf-in í aðra hondina og matin í hina. Tað tykist kanska heldur barbariskt, men tað er praktiskt!

Drekkimynstrið

Í Føroyum er drekkimynstrið rættiliga sermerkt. Ónkr drekkur nógvið, heilt nógvið. Onnur snakka um tey, sum drekka, og tey snakka eisini

heilt nógvið. Tí verður ofta drukkioð í loyndum.

Hvat er ein føroyingur

Vit búgva í einum litlum samfelag og hava okkara egnu mentan, tað gevur okkum eina inniliga kenslu av samleika. Tí eru vit sera tilvitað um tað at vera føroyingar, bæði tá vit eru heima og tá vit eru í útlandum. Vit fylgja við, hvussu tað gongst føroyingum úti í heimi; gongst teimum væl koma teir í blóðini. Vit taka enn tá hálfvar og kvartar føroyingar við; og um tað gongst teimum ógvuliga væl, so eru fólk føroyingar, hóast tey eru minni enn hálfir ella kvartir.